Opinjoni tas-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza dwar "Mobilità iżjed ġusta tal-forza tax-xogħol fi ħdan l-UE"

(Opinjoni esploratorja)

(2016/C 264/02)

Relatur: Laura GONZÁLEZ DE TXABARRI ETXANIZ

Korelatur: Dorthe ANDERSEN

F'ittra tas-16 ta' Diċembru 2015, il-Ministeru tal-Affarijiet Soċjali u l-Impjieg, f'isem il-Presidenza Netherlandiża tal-Kunsill tal-UE u b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, talab lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ifassal opinjoni esploratorja dwar

"Mobilità iżjed ġusta tal-forza tax-xogħol fi ħdan l-UE"

(opinjoni esploratorja).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-4 ta' April 2016.

Matul il-516-il sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-27 u t-28 ta' April 2016 (seduta tas-27 ta' April), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'232 vot favur, 2 voti kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jqis li, fil-kuntest politiku attwali, kemm il-Kummissjoni kif ukoll l-Istati Membri jridu jagħmlu sforz speċjali sabiex jiggarantixxu u jippromovu l-moviment liberu tal-ħaddiema fl-UE u jneħħu kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità, filwaqt li jevitaw restrizzjonijiet inġustifikati kemm għall-ħaddiema kif ukoll għall-intrapriżi, peress li dawn huma libertajiet fundamentali mnaqqxa fit-TFUE u wieħed mill-kisbiet l-aktar ivvalutati tal-proċess ta' integrazzjoni Ewropew. Il-KESE jappoġġja inizjattivi li jistgħu jheġġu u jippromovu mobilità ġusta tal-forza tax-xogħol fi ħdan l-UE, kif espress ukoll mill-Presidenza Netherlandiża u l-għan tal-Kummissjoni li tippromovi l-mobilità.

1.2 Il-mobilità tal-forza tax-xogħol, meta titwettaq abbażi ta' kondizzjonijiet ġusti u toffri għażla pożittiva, tista' tkun ta' vantaġġ u ta' benefiċċju għall-ħaddiema, l-impjegaturi u s-soċjetà kollha kemm hi. Il-mobilità tal-forza tax-xogħol hija fundamentali għas-suq intern u tista' ġġib opportuntiajiet ta' impjieg u prosperità għaċ-ċittadini u kumpaniji Ewropej. Tista' tkun element importanti sabiex jinkisbu l-għanijiet ta' impjieg u tkabbir ekonomiku fl-UE, waqt li tgħin tibbilanċja l-livelli differenti ta' impjieg fl-Istati Membri, hekk kif tipprovdi forza tax-xogħol u talent fejn hemm nuqqas, tista' tiżgura użu aħjar tar-riżorsi umani kif ukoll tista' tippromovi t-trasferiment tal-għarfien, l-innovazzjoni u l-iżvilupp tal-ħiliet, li huma essenzjali għal dinja li għaddejja minn bidla teknoloġika. Fl-istess ħin tista' tikkontribwixxi sabiex ittaffi l-effetti ta' forza tax-xogħol li qed tixjieħ fil-pajjiż tad-destinazzjoni.

1.3 Il-mobilità tal-forza tax-xogħol tista' wkoll, f'ċerti każijiet u f'ċerti setturi, twassal għal dak li jissejjaħ "eżodu ta' mħuħ", fejn b'mod partikolari ż-żgħażagħ minn ċerti pajjiżi b'rati għolja ta' qgħad jiċċaqalqu biex ifittxu impjieg jew opportunitajiet aħjar ta' xogħol. Fl-istess ħin, il-valur pożittiv tal-moviment liberu tal-ħaddiema m'għandux jiddgħajjef jew jiġi ddubitat minn kwalunkwe biża' infondata dwar it-tipi kollha ta' abbuż.

1.4 Sabiex jiġu evitati dawn is-sitwazzjonijiet, il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jippromovu politiki ekonomiċi li jkollhom l-għan li jħeġġu t-tkabbir u l-produttività u jiġġeneraw impjiegi ta' kwalità fl-Istati Membri kollha sabiex jitjiebu l-kondizzjonijiet ta' għajxien taċ-ċittadini Ewropej kollha.

1.5 Mobilità ġusta teħtieġ li jiġi żgurat li jkun hemm konformità mal-prinċipji tat-trattament indaqs u tan-nondiskriminazzjoni minħabba ċ-ċittadinanza skont l-acquis Ewropew għall-ħaddiema mobbli Ewropej li jeżerċitaw id-dritt għall-moviment liberu, li huma soġġetti għall-kondizzjonijiet tax-xogħol u r-regoli li jistabbilixxu l-pagi tal-pajjiż ospitanti, b'rispett sħiħ tas-sistemi nazzjonali għan-negozjar kollettiv u r-relazzjonijiet industrijali.

1.6 Il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni tindirizza, f'konsultazzjoni mal-imsieħba soċjali, il-kwistjonijiet kollha meħtieġa b'rabta mal-ħaddiema stazzjonati sabiex jiġu indirizzati prattiki inġusti li jwasslu għal dumping soċjali. Bl-istess mod, kwalunkwe miżura ġdida fil-livell Ewropew għandha tirrispetta lill-kompetenzi nazzjonali għan-negozjar kollettiv u s-sistemi differenti tar-relazzjonijiet industrijali.

1.7 Fir-rigward tal-ħaddiema transkonfinali/transfruntiera, il-KESE jqis li huwa neċessarju li tiġi monitorjata s-sitwazzjoni u tinġabar data fil-livell tal-UE, biex jitneħħew l-ostakoli possibbli u tiġi żgurata l-mobilità ħielsa u ġusta ta' dawn il-ħaddiema.

1.8 Il-KESE jappella lill-Kummissjoni sabiex, f'konformità mar-rieda murija tagħha li ttemm id-dumping soċjali u l-abbuż, ma tippermettix li inizjattivi relatati mas-suq intern jiffaċilitaw dawn il-prattiki (inkluż il-passaport ippjanat tas-servizzi).

1.9 L-ispezzjoni tax-xogħol hija meħtieġa taqdi rwol fundamentali sabiex tiggarantixxi l-mobiltà ġusta. Sabiex dan ikun possibbli, il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri sabiex jipprovdu kompetenzi adegwati lill-ispettorati nazzjonali u lill-awtoritajiet li jikkontrollaw is-suq tax-xogħol u jipprovduhom b'biżżejjed riżorsi u persunal, filwaqt li jiġi appoġġjat it-titjib ta' strumenti Ewropej transkonfinali għall-ispezzjoni tas-suq tax-xogħol, inkluż titjib fl-infurzar transkonfinali tal-pieni.

1.10 Il-KESE jappoġġja s-semplifikazzjoni tar-regoli dwar il-koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali u l-koperazzjoni bejn l-Istati Membri għall-implimentazzjoni tagħhom u jissottolinja l-ħtieġa li kwalunkwe reviżjoni tar-Regolament Nru 883/2004 ([1]) tkun tirrispetta l-prinċipju tat-trattament indaqs tal-ħaddiema mobbli sabiex jiġi evitat li jitilfu drittijiet akkwistati jew li ma jkollhomx drittijiet minħabba li jkunu ċċaqalqu lejn Stat Membru ieħor.

2. **Introduzzjoni**

2.1 Il-KESE fassal din l-opinjoni esploratorja dwar mobilità iżjed ġusta tal-forza tax-xogħol fi ħdan l-UE fuq talba tal-Presidenza Netherlandiża, li tiddikjara fil-prijoritajiet tagħha li "l-mobilità tal-ħaddiema tista' tistimola t-tkabbir ekonomiku u l-impjieg, iżda l-iżvantaġġ irid jiġi indirizatt sabiex jiżdied l-appoġġ pubbliku għall-moviment liberu tal-ħaddiema".

2.2 Il-moviment liberu tal-ħaddiema jikkostitwixxi wieħed mil-libertajiet bażiċi tas-suq intern u wieħed mill-pilastri tal-proċess ta' integrazzjoni Ewropea. Huwa wkoll wieħed mill-kisbiet l-aktar apprezzati għaċ-ċittadinanza Ewropea. Żviluppat abbażi tal-moviment liberu, is-suq intern ikkontribwixxa għat-tkabbir ekonomiku, l-impjieg u l-opportunitajiet għaċ-ċittadini, il-ħaddiema u l-intrapriżi. Il-mobilità tal-forza tax-xogħol, meta titwettaq f'kondizzjonijiet ġusti, tista' tkun ta' benefiċċju għall-ħaddiema, l-intrapriżi u s-soċjetà kollha kemm hi u għalhekk għandha tiġi ffaċilitata billi jitneħħew, kemm jista' jkun, l-ostakli għaliha. Il-kompetizzjoni inġusta jew id-diskriminazzjoni tal-ħaddiema ma għandhomx jiġu aċċettati fis-suq intern.

([1]) Ir-Regolament (KE) Nru 883/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar il-kordinazzjoni ta' sistemi ta' sigurtà soċjali. (ĠU L 166, 30.4.2004 p. 1) (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 05 Volum 05 p. 72-116).

2.3 Il-mobbiltà tal-forza tax-xogħol tista' twassal ukoll għal għadd ta' problemi li jridu jiġu indirizzati sabiex jitnaqqsu r-riskji tagħhom u tippermetti kemm lill-ħaddiema kif ukoll lill-intrapriżi sabiex ikunu jistgħu jibbenefikaw bis-sħiħ mill-opportunitajiet offruti minnha.

2.4 L-UE qed taħdem biex iżżid il-mobbiltà ġusta tal-forza tax-xogħol fl-Ewropa billi tneħħi l-ostakoli li jxekkluha. Il-Kummissjoni Ewropea ħabbret, fil-Programm ta' ħidma tagħha għall-2016, li ser jiġu ppreżentati proposti ta' mobilità tal-forza tax-xogħol li jinkludu "miżuri biex jiġi indirizzat l-abbuż permezz ta' infurzar aħjar u ta' koordinazzjoni ta' sistemi tas-sigurtà soċjali u aħna se nippreżentaw reviżjoni mmirata tad-Direttiva dwar l-Impjieg tal-Ħaddiema ([2]) sabiex nindirizzaw prattiki inġusti li jwasslu għal dumping soċjali u għall-eżodu tal-imħuħ billi jiġi żgurat li l-istess xogħol fl-istess post jitħallas bl-istess paga" u biex tiġi promossa l-mobilità tal-forza tax-xogħol fl-UE.

2.5 L-għan ta' din l-opinjoni huwa li jiġu indirizzati l-aspetti differenti tal-mobilità tal-forza tax-xogħol f'perjodu fejn fis-swieq tax-xogħol għad hemm livelli għoljin ta' qgħad u li għaddejjin minn tibdil profond, kontra sfond ta' globalizzazzjoni, tibdil fis-soċjetà u innovazzjoni teknoloġika.

2.6 Wara għexieren ta' snin ta' livelli baxxi ta' mobilità intra-Komunitarja, it-tkabbir tal-UE, il-kriżi li bdiet fl-2008 u ż-żieda fil-qgħad wasslu għal żieda fil-mobilità ta' ħaddiema. Fl-2014 kien hemm madwar 15-il miljun persuna li ċċaqalqet fl-UE, meta mqabbla mal-kważi 12-il miljun fl-2006 ([3]). Fl-istess sena, kien hemm 8,3 miljun ħaddiem mobbli tal-età tax-xogħol li kienu jaħdmu u jgħixu fi Stat Membru ieħor, l-ekwivalenti għal 3,4 % tal-forza tax-xogħol kollha, apparti l-1,6 miljun persuna li kienu jgħixu f'pajjiż iżda jaħdmu f'pajjiż ieħor (ħaddiema transkonfinali) ([4]).

2.7 Il-moviment liberu taċ-ċittadini u tal-ħaddiema fl-UE, madankollu, tpoġġa f'dubju f'dawn il-jiem bħala riżultat ta' diversi fatturi. Il-KESE huwa mħasseb dwar dan l-iżvilupp. Kemm ir-restrizzjonijiet li qed jiġu imposti fiż-żona Schengen minn xi Stati Membri bħala riżultat tal-influss ta' refuġjati ([5]) kif ukoll l-eċċezzjonijiet għat-trattament indaqs tal-ħaddiema mobbli intra-UE miftiehma mar-Renju Unit waqt il-laqgħa tal-Kunsill Ewropew tat-18 u d-19 ta' Frar 2016 ([6]), qed jolqtu waħda mill-kisbiet l-aktar importanti tal-proċess ta' integrazzjoni Ewropea.

2.8 Il-libertà tal-moviment tal-ħaddiema u t-tneħħija ta' kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità huma prinċipji fundamentali stabbiliti fit-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) li għandhom ikunu ggarantiti u protetti. Barra minn hekk iż-żona Schengen hija element ċentrali fil-proċess tal-integrazzjoni Ewropea u għall-funzjonament tajjeb tal-ekonomija tagħha. L-iżgurar li l-fruntieri jkunu miftuħin u li ċ-ċittadini tagħha jkunu jistgħu jiċċaqilqu, jgħixu u jaħdmu fuq bażi ugwali fi kwalunkwe wieħed mill-Istati Membri tagħha għandu jkun prijorità u responsabbiltà għall-UE u għall-Istati Membri tagħha.

2.9 Peress li jaffettwa b'mod partikolari lill-ħaddiema u lill-intrapriżi, il-Kummissjoni għandha tikkonsulta lill-imsieħba soċjali, kemm fil-livell settorjali kif ukoll f'dak intersettorjali, dwar il-ħtieġa ta' kwalunkwe inizjattiva f'dan il-qasam u l-kontenut possibbli tagħha. Bl-istess mod, kwalunkwe miżura ġdida fil-livell Ewropew għandha tirrispetta lill-kompetenzi nazzjonali għan-negozjar kollettiv u s-sistemi differenti tar-relazzjonijiet industrijali.

([2]) Direttiva 96/71/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 1996 dwar l-impjieg ta' ħaddiema fil-qafas ta' prestazzjoni ta' servizzi (ĠU L 18, 21.1.1997, p. 1).

([3]) Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2015* (L-Impjiegi u l-Iżviluppi Soċjali fl-Ewropa 2015), p. 33.

([4]) Il-Kummissjoni Ewropea, Diskors mill-Kummissarju Marianne Tyssen dwar il-viżjoni tal-Ewropa għal mobilità ġusta tal-forza tax-xogħol, Dublin, 13.11.2015.

([5]) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control/index_en.htm.

([6]) Id-deċiżjoni tal-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern, li ltaqgħu fi ħdan il-Kunsill Ewropew, dwar skema ġdida għar-Renju Unit fi ħdan l-Unjoni Ewropea u t-taqsima D tagħha dwar il-benefiċċji soċjali u l-moviment liberu.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Il-moviment liberu tal-ħaddiema huwa rregolat mill-Artikolu 3(2) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u l-Artikoli 4(2)(a), 20, 26 u 45 sa 48 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-UE (TFUE). Jimplika l-projbizzjoni ta' kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi taċ-ċittadinanza bejn il-ħaddiema tal-Istati Membri fir-rigward ta' impjieg, ta' remunerazzjoni u ta' kondizzjonijiet oħra ta' xogħol. Hija tippermetti l-aċċess għad-drittijiet ta' mobilità, residenza, u drittijiet ekonomiċi u soċjali, li r-regolamentazzjoni bażika tagħhom tinsab fid-Direttiva 2004/38/KE dwar il-libertà ta' moviment u residenza fl-UE [7] u d-Direttiva 2014/54/UE dwar miżuri li jiffaċilitaw l-eżerċizzju tad-dritt għax-xogħol fi Stat Membru ieħor [8].

3.2 Il-moviment liberu tal-ħaddiema jipprovdi għad-dritt li jiċċaqalqu liberament u li jgħixu f'wieħed mill-Istati Membri sabiex ikollhom impjieg b'mod konformi mad-dispożizzjonijiet legali, regolamentari u amministrattivi li jirregolaw l-impjieg taċ-ċittadini. Dan jinkludi kemm il-libertà ta' moviment fiha nnifisha kif ukoll id-dritt għal trattament indaqs, fost affarijiet oħra, fl-impjieg, is-servizzi soċjali, l-edukazzjoni u t-taħriġ.

3.3 Il-mobilità tal-forza tax-xogħol, meta titwettaq f'kondizzjonijiet ġusti, tista' tkun ta' benefiċċju għall-ħaddiema, l-intrapriżi u s-soċjetà kollha kemm hi. Tista' tkun opportunità kbira għall-iżvilupp personali, ekonomiku u soċjali taċ-ċittadini u tal-ħaddiema u għalhekk għandha tiġi ffaċilitata.

3.4 Il-mobilità hija fattur ewlieni tal-impjegabilità u tal-iżvilupp tat-talenti u tista' tkun mezz sabiex tiġi trattata d-diverġenza fil-livelli ta' impjieg fl-Istati Membri differenti li tista' tgħin biex jiġi kkumpensat in-nuqqas ta' ħaddiema kull fejn iseħħ u jintużaw aħjar il-ħiliet tal-ħaddiema. Iġġib iktar opportunitajiet ta' impjieg għall-ħaddiema u toffri ambitu akbar għall-impjegaturi fit-tfittxija tagħhom għal talenti. F'dan il-kuntest, il-mobilità tista' tkun element importanti sabiex jintlaħqu l-objettivi tal-impjieg u t-tkabbir ekonomiku tal-Istrateġija Ewropa 2020.

3.5 Il-mobilità tal-forza tax-xogħol tista' tgħin ukoll biex jiġi promoss it-trasferiment tal-għarfien, l-innovazzjoni u l-iżvilupp tal-kapital uman, li huwa essenzjali f'kuntest ta' bidliet teknoloġiċi rapidi u ta' globalizzazzjoni. F'kondizzjonijiet xierqa, mobilità ġusta tal-forza tax-xogħol għandha tħeġġeġ l-interazzjoni bejn iċ-ċittadini Ewropej u ttejjeb l-għarfien u l-aċċettazzjoni reċiproċi u b'hekk tikkontribwixxi għal soċjetà aktar tolleranti u inklużiva.

3.6 Iżda ma nistgħux ninjoraw li l-mobilità tal-forza tax-xogħol għandha wkoll għadd ta' żvantaġġi. Il-ħaddiema Ewropej li jaħdmu fi Stat Membru ieħor xi kultant, u minħabba raġunijiet differenti, huma aktar vulnerabbli għall-abbuż u għad-diskriminazzjoni f'oqsma bħas-sigurtà soċjali, il-kondizzjonijiet tax-xogħol u l-pagi, l-aċċess għall-benefiċċji soċjali u l-edukazzjoni, fil-qasam tat-taxxa, eċċ. Dan kollu jista' jwassal għal distorsjoni tal-kompetizzjoni fost l-intrapriżi, speċjalment f'setturi li jużaw b'mod intensiv il-forza tax-xogħol bħall-kostruzzjoni b'konċentrazzjoni għolja ta' intrapriżi żgħar ħafna. Il-mobilità tista' twassal ukoll għas-separazzjoni tal-familji u diffikultajiet għall-integrazzjoni f'pajjiż ieħor, minħabba ostakli lingwistiċi u kulturali, eċċ. Il-KESE fassal għadd ta' opinjonijiet dwar l-importanza li jingħata appoġġ għall-mobilità fi ħdan l-UE u jitneħħew dawn l-ostakoli [9].

3.7 Il-prospetti ekonomiċi negattivi kontinwi, il-livell għoli ta' qgħad u n-nuqqas ta' prospetti ta' impjieg f'xi pajjiżi tal-UE qed iwasslu lil xi ħaddiema, speċjalment żgħażagħ, biex ifittxu impjieg jew pagi u kondizzjonijiet tax-xogħol aħjar f'pajjiżi oħra. Dan jista' jkollu lat pożittiv, sa fejn dan jippermetti li ż-żgħażagħ jaħdmu f'pajjiż ieħor, jiksbu esperjenza u jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom, minflok ma jibqgħu bla xogħol fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom. Barra minn hekk, meta jirritornaw, l-esperjenza miksuba se tkun ta' benefiċċju għal pajjiżhom. Iżda fl-istess ħin tista' tagħti lok għal problema li tissejjaħ "eżodu tal-imħuħ" u taggrava l-konsegwenzi tat-tixjiħ tal-popolazzjoni fil-pajjiżi ta' oriġini.

(7) Id-Direttiva 2004/38/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar id-drittijiet taċ-ċittadini tal-Unjoni u l-membri tal-familja tagħhom sabiex jiċċaqalqu u jirresjedu liberament fit-territorji tal-Istati Membri (ĠU L 158, 30.4.2004, p. 77).

(8) Id-Direttiva 2014/54/UE (UE) tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' April 2014 dwar miżuri li jiffaċilitaw l-eżerċizzju tad-drittijiet konferiti fuq ħaddiema fil-kuntest tal-moviment liberu tal-ħaddiema (ĠU L 128, 30.4.2014, p. 8).

(9) ĠU C 424, 26.11.2014, p. 27; ĠU C 18, 19.01.2011, p. 74; ĠU C 228, 22.09.2009, p. 14.

3.8 Barra minn hekk, mobilità għolja tista' twassal għal sfidi prinċipali u toħloq tensjonijiet fis-suq tax-xogħol fil-pajjiż tad-destinazzjoni, speċjalment jekk is-sitwazzjoni ekonomika ma tiggarantixxix livell adegwat ta' tkabbir u ta' ħolqien ta' impjiegi li jevitaw iż-żieda fil-qgħad.

3.9 Prekondizzjoni waħda sabiex jiġu massimizzati l-benefiċċji tal-mobilità tal-forza tax-xogħol fi ħdan l-UE, u fl-istess ħin jitnaqqsu r-riskji tagħha u jiġi permess li kemm il-ħaddiema kif ukoll l-intrapriżi jkunu jistgħu jibbenefikaw bi sħiħ mill-opportunitajiet li toffri din stess, hija li tiġi promossa politika ekonomika li ssaħħaħ it-tkabbir, il-produttività u l-ħolqien tal-impjieg, u li tippermetti li jitjiebu l-kondizzjonijiet ta' għajxien fil-pajjiżi kollha.

3.10 Il-perċezzjoni pubblika f'xi pajjiżi li l-mobilità tal-forza tax-xogħol tista' twassal għal kompetizzjoni soċjali u fil-pagi, flimkien mat-twemmin bla bażi li l-istess ħaddiema mobbli jabbużaw mis-servizzi pubbliċi u soċjali ("turiżmu tal-benefiċċji") jgħinu sabiex ikabbru s-sens ta' ostilità lejn il-mobilità tal-forza tax-xogħol. Fir-rigward ta' dan it-twemmin, studji differenti jikkonkludu li ma hemmx evidenza li benefiċċji soċjali ogħla f'ċerti Stati meta mqabbla ma' dawk tal-pajjiżi ta' oriġini jikkostitwixxu raġuni sinifikati għall-mobilità tal-forza tax-xogħol. Dan huwa kkonfermat mill-użu aktar baxx ta' dawn il-benefiċċji mill-ħaddiema mobbli intra-UE meta mqabbel maċ-ċittadini. Meta dawn jużaw b'mod aktar intensiv ċerti benefiċċji, dan ikun dovut għal ċirkostanzi speċifiċi soċjoekonomiċi tal-ħaddiema mobbli ([10]). L-istudji juru li r-rabta bejn il-mobilità u s-servizzi soċjali hija baxxa, filwaqt li r-rata ta' qagħad eżistenti fil-pajjiż jew il-livell tal-pagi għandhom rwol aktar determinanti ([11]).

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 ***Mobilità iżjed ġusta tal-forza tax-xogħol***

Mobilità tal-forza tax-xogħol ġusta tfisser li jiġi żgurat li l-ħaddiema mobbli li jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom għall-moviment liberu skont l-acquis tal-UE jiġu ttrattati skont il-prinċipji tat-trattament indaqs u n-nondiskriminazzjoni. Għal dan il-għan huwa essenzjali li l-Istati Membri jiggarantixxu l-implimentazzjoni u l-infurzar sħiħ tal-leġislazzjoni eżistenti relatata mad-drittijiet soċjali u l-kondizzjonijiet tax-xogħol u tal-pagi eżistenti għall-ħaddiema mobbli kollha, sabiex jiġi evitat ir-riskju tad-dumping soċjali u tad-dumping tal-pagi, kif ukoll kompetizzjoni inġusta bejn l-intrapriżi. Dan huwa valur pożittiv għas-suq intern.

4.1.1 Bl-istess mod, jeħtieġ li jingħelbu l-ostakli amministrattivi, istituzzjonali u lingwistiċi li għadhom ixekklu l-mobilità tal-forza tax-xogħol, waqt li jiġu adottati miżuri konkreti bħall-għoti ta' informazzjoni u pariri lill-ħaddiema mobbli, b'kollaborazzjoni man-netwerk EURES u n-netwerk tal-Unjoni Ewropea tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, miżuri biex jitjiebu l-ħiliet lingwistiċi, ir-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali, eċċ. bi qbil mal-proposti misjuba f'opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([12]).

4.1.2 Mobilità ġusta tal-forza tax-xogħol għandha tkun akkumpanjata b'miżuri li jiżguraw it-tkabbir u l-ħolqien tal-impjiegi fil-pajjiżi kollha tal-UE, sabiex jiġi evitat li jiġu approfonditi d-differenzi eżistenti bejniethom u biex jiġi żgurat li kulħadd igawdi minnhom.

4.1.3 Taħt dawn il-kondizzjonijiet biss tista' tiġi ggarantita mobilità ġusta tal-forza tax-xogħol, maħsuba bħala għażla pożittiva għall-ħaddiema, u mhux bħala għażla li hija sfurzata.

([10]) Kummissjoni Ewropea, *A fact finding analysis on the impact on the Member States social security systems of the entitlements of non active intra-EU migrants to special no contributory cash benefits and healthcare granted on the basis of residence*

([11]) Giuletti Corrado, IZA-World of Labor, *The welfare magnet hypothesis and the welfare take-up of migrants*, p. 5.

([12]) ĠU C 327, 12.11.2013, p. 65, ĠU C 424, 26.11.2014, p. 27; ĠU C 18, 19/01/2011, p. 74 u ĠU C 228, 22.09.2009, p. 14.

4.2 ***Stazzjonar tal-ħaddiema***

4.2.1 Il-ħaddiema stazzjonati għandhom skema statutorja differenti minħabba l-fatt li dawn ma jkunux qed jużaw id-drittijiet ta' moviment liberu, iżda huwa l-impjegatur li jkun qed igawdi mil-libertà tal-prestazzjoni tas-servizzi sabiex il-ħaddiema jmorru f'pajjiż ieħor b'mod temporanju. Kemm l-impjegatur kif ukoll il-ħaddiem jibbenefikaw mill-fatt li ma jkollhomx għalfejn ibiddlu l-post tax-xogħol tal-kuntratt u jistgħu jżommu l-kontribuzzjonijiet għas-sigurtà soċjali fil-pajjiż ta' oriġini.

4.2.2 L-iskema statutorja ta' dawn il-ħaddiema stazzjonati hija koperta mid-Direttiva 96/71 ([13]) flimkien mad-Direttiva 2014/67/UE ([14]) dwar l-infurzar tal-leġislazzjoni dwar l-istazzjonar tal-ħaddiema, adottata f'Mejju 2014.

4.2.3 Għalkemm ma teżisti l-ebda statistika uffiċjali dwar il-pagi tal-ħaddiema stazzjonati, rapport ikkummissjonat mill-KE ([15]) jinnota li fis-setturi tal-kostruzzjoni u tat-trasport il-pagi jistgħu jkunu sa 50 % iktar baxxi minn dawk tal-ħaddiema lokali. Dawn id-differenzi jistgħu jiġu spjegati mill-implimentazzjoni żbaljata tas-salarji minimi u għal raġunijiet oħra, bħat-tendenza li l-ħaddiema stazzjonati jiġu kklasifikati f'livell baxx fl-iskala tal-klassifikazzjoni konvenzjonali. Hemm ukoll differenzi, għalkemm iżgħar, f'setturi produttivi oħrajn li jvarjaw skont il-pajjiżi. Huwa importanti li tiġi enfasizzata l-varjetà tas-sorsi ta' informazzjoni: spezzjonijiet tax-xogħol, rapporti mit-trejdjunjins u l-organizzazzjonijiet tal-impjegaturi, il-midja ([16]).

4.2.4 Il-Qorti tal-Ġustizza tal-Unjoni Ewropea indirizzat il-kwistjoni tas-salarji applikati għall-ħaddiema stazzjonati, b'riżultat li l-ġurisprudenza tagħha iġġenerat ħafna kontroversja. Din is-sitwazzjoni wasslet lill-Kummissjoni biex tipproponi d-Direttiva 2014/67/UE ([17]), bil-għan li ttejjeb il-ġlieda kontra l-frodi u l-abbuż tal-istazzjonar tal-ħaddiema. L-Istati Membri għandhom sat-18 ta' Ġunju 2016 sabiex jittrasponu d-Direttiva ta' implimentazzjoni. Il-KESE diġà qies li din id-Direttiva, minkejja li hija pass fid-direzzjoni lejn it-tisħiħ tad-dimensjoni soċjali fis-suq intern, mhijiex biżżejjed biex tissodisfa r-rekwiżiti tal-Kumitat ([18]).

4.2.5 Skont il-pakkett ta' mobilità tal-forza tax-xogħol, il-Kummissjoni ħabbret ir-reviżjoni speċifika tad-Direttiva dwar l-ispostament tal-ħaddiema sabiex jiġu indirizzati "prattiki inġusti li jwasslu għal dumping soċjali u għall-eżodu tal-imħuħ billi jiġi żgurat li l-istess xogħol fl-istess post jitħallas bl-istess paga" ([19]). Fit-8 ta' Marzu ppubblikat il-proposta leġislattiva tagħha għar-reviżjoni tad-Direttiva ([20]), qabel il-preżentazzjoni tal-pakkett dwar il-mobilità tal-forza tax-xogħol u qabel l-iskadenza għat-traspożizzjoni tad-Direttiva ta' implimentazzjoni. Il-KESE ser jindirizza l-kwistjonijiet kollha relatati f'opinjoni separata dwar il-proposta tal-Kummissjoni.

4.2.6 Fi kwalunkwe każ, il-KESE jinnota b'interess l-intenzjoni ddikjarata mill-Kummissjoni Ewropea li ttemm id-dumping soċjali. Il-KESE jtenni dak li kien qal fl-opinjoni SOC/460, "filwaqt li jenfasizza l-importanza li tiġi żgurata l-protezzjoni tal-ħaddiema stazzjonati, li jiġu rispettati l-mudelli varji tas-suq tax-xogħol fl-Istati Membri, u li jiġi skoraġġut id-dumping soċjali u l-kompetizzjoni inġusta". Huwa importanti – anke fil-futur – li jinstab l-aħjar bilanċ bejn il-bżonn li tiġi promossa l-libertà li jiġu pprovduti servizzi u l-bżonn li jiġu protetti d-drittijiet tal-ħaddiema stazzjonati. Il-KESE ser jaħdem fuq dan il-punt. Il-KESE ser jaħdem fuq dan il-punt.

4.2.7 Il-KESE jappella lill-Kummissjoni sabiex, f'konformità mar-rieda murija tagħha li ttemm id-dumping soċjali u l-abbuż, ma tippermettix li inizjattivi relatati mas-suq intern jiffaċilitaw dawn il-prattiki (inkluż il-passaport ippjanat tas-servizzi).

([13]) Op. cit.

([14]) Direttiva 2014/67/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar l-infurzar tad-Direttiva 96/71/KE dwar l-istazzjonament ta' ħaddiema fil-qafas tal-prestazzjoni ta' servizzi u li temenda r-Regolament (UE) Nru 1024/2012 dwar il-kooperazzjoni amministrattiva permezz tas-Sistema ta' Informazzjoni tas-Suq Intern ("ir-Regolament tal-IMI"), ĠU L 159, 28.5.2014, p. 11.

([15]) Il-Kummissjoni Ewropea, *Study on wage setting systems and minimum rates of pay applicable to posted workers in accordance with Directive 96/71/EC in a selected number of Member States and sectors. Final Report.*

([16]) Ibid., pp. 18-20.

([17]) Op. cit.

([18]) ĠU C 351, 15.11.2012, p. 61.

([19]) Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Programm ta' ħidma għall-2016, COM(2015) 610 final.

([20]) Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 96/71/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 1996 dwar l-impjieg ta' ħaddiema fil-qafas ta' prestazzjoni ta' servizzi, COM/2016/0128 final.

4.3 ***Il-ħaddiema transkonfinali***

Skont ir-Regolament 883/04, il-ħaddiema transkonfinali huma koperti mis-sistema tas-sigurtà soċjali tal-pajjiż fejn jaħdmu. Madankollu, f'ċerti każijiet jistgħu ikunu soġġetti għal xi forom ta' diskriminazzjoni minħabba nuqqas ta' infurzar tar-regoli eżistenti. Huwa għalhekk meħtieġ li tiġi monitorjata s-sitwazzjoni u tinġabar d-data fil-livell Ewropew, sabiex jitneħħew ostakoli possibbli għall-moviment liberu tal-ħaddiema transkonfinali u tiġi żgurata l-applikazzjoni korretta tal-liġi tal-UE u dik nazzjonali, skont il-prinċipju tan-nondiskriminazzjoni u t-trattament indaqs.

4.4 ***Ir-rwol tal-ispezzjoni tax-xogħol***

4.4.1 Il-KESE jqis li l-ispezzjoni tax-xogħol nazzjonali għandha taqdi rwol ewlieni fil-ġlieda kontra l-kumpaniji fittizji, il-pagi inferjuri u x-xogħol mhux iddikjarat billi tiżgura li d-drittijiet tal-ħaddiema mobbli u stazzjonati jiġu rispettati u mwettqa, u billi tevita l-abbuż. Dan għandu jagħmilha wkoll possibbli li tiġi prevenuta d-distorsjoni tal-kompetizzjoni bejn l-intrapriżi.

4.4.2 In-nuqqas ta' kontroll f'ċerti pajjiżi, kemm jekk minħabba nuqqas ta' struttura adegwata ta' spetturi tax-xogħol, minħabba n-nuqqas tal-kompetenzi adegwati, tal-għarfien meħtieġ jew minħabba n-nuqqas tar-riżorsi meħtieġa, jinkoraġġixxi l-abbuż. L-ispettorati tax-xogħol u awtoritajiet oħrajn tal-monitoraġġ tas-suq tax-xogħol jistgħu jkunu effiċjenti biss jekk ikollhom biżżejjed fondi u persunal b'taħriġ adegwat. B'rabta ma' din hemm bżonn ta' regoli fil-livell Ewropew, inkluż titjib fl-infurzar transkonfinali ta' pieni, kif ukoll appoġġ lill-Istati Membri li jsibu diffikultà joħolqu dawn l-infrastrutturi.

4.4.3 Ikkombinat ma' dan, it-titjib tal-istrumenti Ewropej tal-ispezzjoni transkonfinali, kif issuġġerit fir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-14 ta' Jannar 2014 ([21]) għandu jgħin biex jiġu skoperti u miġġielda l-każijiet ta' dumping soċjali, b'mod partikolari billi jinstabu kumpaniji fittizji.

4.4.4 Dan għandu jkun totalment f'konformità mal-pjattaforma Ewropea li għadha kif inħolqot reċentement għall-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat.

4.5 ***It-trasferibbiltà tad-drittijiet soċjali u l-protezzjoni tal-ħaddiema mobbli***

4.5.1 Il-KESE jappoġġja s-semplifikazzjoni tar-regoli dwar il-koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali u l-koperazzjoni bejn l-Istati Membri għall-implimentazzjoni tagħhom u jissottolinja l-ħtieġa li kwalunkwe reviżjoni tar-Regolament Nru 883/2004 tkun tirrispetta l-prinċipju tat-trattament indaqs tal-ħaddiema mobbli sabiex jiġi evitat li jitilfu drittijiet akkwistati jew li ma jkollhomx drittijiet minħabba li jkunu ċċaqalqu lejn Stat Membru ieħor.

4.5.2 L-iżgurar tat-trasferibbiltà tad-drittijiet soċjali tal-ħaddiema mobbli huwa wkoll aspett meħtieġ għal mobilità ġusta, kemm għal dawk li jiċċaqalqu biex jaħdmu f'pajjiż ieħor kif ukoll għal dawk li jmorru lura f'pajjiżhom wara li jkunu ħadmu f'pajjiż ieħor.

4.5.3 Bil-għan li jiġi ffaċilitat il-moviment liberu tal-persuni u tiġi promossa l-mobilità tal-forza tax-xogħol, l-UE qed tiżviluppa l-koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali bil-għan li jiġu regolati r-rabtiet bejn is-sistemi nazzjonali, mingħajr ma jinbidel il-kontenut tar-regoli tagħhom.

4.5.4 Fl-iżvilupp ta' dawn it-Trattati ġew ippubblikati r-regoli ta' koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali. Fost oħrajn ir-Regolament (KEE) Nru 1408/71 (Regolament Bażiku) u r-Regolament (KEE) Nru 574/72 (Regolament ta' Implimentazzjoni), li ġew issostitwiti bir-Regolament 883/2004 ([22]) (Regolament Bażiku) u bir-Regolament (KE) Nru 987/2009 (Regolament ta' Implimentazzjoni). Bħalissa qed issir reviżjoni tar-Regolament (KE) Nru 883/2004.

([21]) Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-14 ta' Jannar 2014 dwar spezzjonijiet tax-xogħol effikaċi bħala strateġija biex jittejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol fl-Ewropa, P7_TA(2014)0012.

([22]) Ir-Regolament (KE) Nru 883/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar il-kordinazzjoni ta' sistemi ta' sigurtà soċjali. (ĠU L 166, 30.4.2004 p. 1) (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 05 Volum 05 p. 72-116).

4.5.5 Il-KESE beħsiebu joħroġ rapport iddettaljat hekk kif il-Kummissjoni tagħmel disponibbli l-proposta għal reviżjoni tar-Regolament 883/2004. Bħalma diġà ddikjara f'opinjoni preċedenti, il-qafas leġislattiv għandu jiġi adattat għar-realtà li qed tinbidel tad-dinja tax-xogħol, għall-forom ġodda ta' impjieg, u b'mod partikolari għall-forom ġodda ta' mobilità ([23]).

4.5.6 Il-KESE huwa tal-fehma li l-prinċipji tat-trattament indaqs, l-aggregazzjoni tal-perjodi, l-esportabbiltà tal-benefiċċji u d-determinazzjoni tal-leġislazzjoni applikabbli (prinċipjutal-uniċita) huma fundamentali għall-moviment ħieles tax-xogħol u għandhom jiġu żgurati f'kull reviżjoni futura tar-Regolament 883/2004.

4.5.7 Fir-rigward tal-moviment liberu ta' persuni li qed ifittxu xogħol f'pajjiż ieħor, il-KESE jinnota d-dikjarazzjoni tat-13 ta' Novembru 2015 tal-Kummissarju Thyssen f'Dublin: "Fil-fehma tagħna d-dritt għall-moviment ta' dawk li qed ifittxu xogħol jeħtieġ ukoll li jiġi kkonfermat, partikolarment fid-dawl ta' ċifri tal-qgħad ferm differenti bejn l-Istati Membri. Madankollu, huwa essenzjali li dan ma jsirx għad-detriment tas-sistema tas-sigurtà soċjali tal-pajjiż ospitanti. B'kont meħud ta' dan, nixtiequ nagħmluha possibbli li persuna li tispiċċa bla xogħol tieħu l-benefiċċji tal-qgħad tiegħu lejn pajjiż ieħor fejn ikun jista' jkollu ċans ikbar li jsib impjieg. Dan huwa diġà possibbli llum għal perijodu ta' 3 xhur. Il-Kummissjoni trid testendih għal 6 xhur.

4.5.8 Il-kumplessità tar-regolamentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 883/2004 teħtieġ kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet tal-Istati Membri biex jiġi żgurat li d-diversità tar-regolamenti statali ma tfixkilx il-moviment liberu kif ukoll iċ-ċarezza massima possibbli tal-informazzjoni sabiex ir-riċevituri tal-benefiċċji u l-intrapriżi jkunu jafu d-drittijiet u l-obbligi tagħhom. Bl-istess mod għandhom jissaħħu l-użu tal-mezzi elettroniċi u l-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri b'tali mod li jitnaqqsu l-esiġenzi tal-informazzjoni għall-ħaddiema u l-intrapriżi.

Brussell, is-27 ta' April 2016.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Georges DASSIS

([23]) ĠU C 228, 22.9.2009, p. 14.